

PISMA

Nafta je najbolji biznis

»Tko vlada naftom, vlada svijetom«, rekao je H. Kissinger. Nije uopće stvar u proizvodnji, a niti u proizvodnoj cijeni. Jer nije krivnja samo na njima, već i na potrošačima.

Kad bismo mi svi reducirali dragovoljno svoje često nepotrebne vožnje automobilom, smanjila bi se potrošnja, a s njom i potreba kupovanja nafte u tolikim količinama na svjetskom tržištu. Nema te količine alternativnih goriva koja bi zamijenila sadašnje potrebe za naftom ni izbliza. Nafta je najbolji biznis na svijetu.

Sve većom potrošnjom nafte svijet sam sebi namiče omču oko vrata. Iscrpljuju se zalihe, zagaduju se okoliš i ugrožava zdravlje, proljeva se krv nevinih ljudi, a sve u interesu enormnog bogatstva pojedina, koji tim svojim bogatstvom i vladaju svijetom. Ništa neće postići raspravama o cijeni goriva, jer ga nitko ne može prodati jeftino ako ga kupuje skupo.

DUŠKO MILIČIĆ

ZAGREB

Pristup EU ne znači gubitak suverenosti

Složni budimo, očuvajmo cjelovitu Hrvatsku, suverenu, samostalnu i slobodnu. Pristupanje EU ne znači gubitak suverenosti ako sve političke opcije podrže vitalna nacionalna pitanja te ako se složno bore kako bi očuvale nacionalno jedinstvo, a koje za sobom povlači rješavanje gorućih gospodarskih problema.

Svjest o nacionalnoj pripadnosti temelji se očuvanja hrvatskog integriteta. Zajedničko djelovanje za dobrobit Hrvatske, nezavisno za politička usmjerenja, jamstvo je uspjeha i tada Hrvatska ulaskom u EU neće izgubiti osobnost hrvatskosti, niti će Hrvat postati manje svjestan Hrvat.

Preduvjet istinskog mira kojemu svi težimo je borba za pravdu. Treba poradi na izgradnji međuljudskih odnosa i tolerancije kao istinskih ljudskih vrijednosti. Potrebno je stvoriti zdravo i pogodno ozračje koje vodi i do širenja jedine argumentirane istine o obrambenom Domovinskom ratu, a koja treba dobiti pravu dimenziju kako bi hrvatski časni sinovi - hrvatski branitelji - dobili zadovoljštinu.

ELIZABETA ŠAJATOVIĆ

ZAGREB

Stavovi objavljeni u rubrici Tribina nisu i stavovi redakcije. Zadržavamo pravo kraćenja i opremanja tekstova.

Uredištvu
stajalista@vjesnik.hr
tribina@vjesnik.hr

STAJALIŠTA

NEBODAR ŠKARICA

Nedavno je u Zagrebu boravio dirigent Izraelske filharmonije Zubin Mehta. Budući da je Zubin Mehta Parsijac, nadam se da će ovaj tekst biti interesantan čitateljima *Vjesnika*.

Parsijci (Parsi) su zanimljiva etničko-religiozna skupina, koja živi u Indiji, ponajviše u Bombaju. Oni su potomci starih Perzijanaca, koji su u osmom stoljeću pobegli iz Perzije pred nadranjem Islama i naselili se u Indiji.

Za vrijeme moga višegodišnjeg života u Indiji stanoval sam u jednoj parsijskoj obitelji i tako se prilično dobro upoznao s njihovom vjeronauku i običajima. Jako su me iznenadivale neke sličnosti između njihove vjere i kršćanstva. Te sličnosti imaju vjerojatno i svoj povijesni uzrok. Tako npr. kad je perzijski kralj Kir zauzeo Babilon i Palestinu, dopustio je Židovima da se vrate iz babilonskog sužanjstva i pomogao im da obnove njihov hram u Jeruzalemu. Kir je priznavao i poštovao Izraelovog Boga Jahvu, a prema Starom zavjetu i Jahve je volio njega (vidi knjigu Ezriju i proroka Izaiju, 45, 1-6). I tako su razni perzijski vjerski običaji mogli preko židovstva doći i do kršćanstva.

Najprije o životu Parsijaca

Nešto više o Parsima

ca u staroj Perziji. Vjera im je, naravno, bila stara perzijska politeistička religija mazdaizam. Onda se u 6. stoljeću prije Krista pojavio njihov veliki prorok Zaratustra (Zoroaster), koji je reformirao njihovu vjeru, praktički je »monoteizirao«. Ono što je Mojsije značio Židovima, to je Zaratustra bio Perzijancima. Od tada Parsijci vjeruju da postoji jedan bog - Ahura Mazda, i da postoji i njegov protivnik - Ahriman, zli bog, koji vodi stalnu bitku s dobrim bogom, i koji će na svršetku svijeta tu bitku izgubiti. Već tu vidimo stanovite sličnosti s kršćanstvom.

Danas ih ima oko 250.000 i žive većinom u Bombaju i okolici. Većina ih je srednje klase (trgovci, poduzetnici i sl.), ali ima i dosta bogatih.

Siromaha, za razliku od Indijaca, uopće nema. Svi su obrazovani, kulturni, njihov način života više je britanski, nego indijski. Ima ih dosta i umjetnički nadarenih, poput već spomenutoga slavnog dirigenta Zubina Mehte.

Parsijci su vrlo zatvorena skupina. Nitko ne može postati Parsijac, ni vjerski, a još

manje etnički. Žene se samo međusobno, a ako se ipak dogodi da se netko oženi ili uda za neparsijca, taj se više ne smatra njihovim pripadnikom.

Njihova vjera nakon Zarustrine reforme zove se parsizam ili zoroastrizam. Jako poštuju vatru i njihovi

Danas Parsijaca ima oko 250.000 i žive većinom u Bombaju i okolici. Svi su obrazovani, ima ih dosta i umjetnički nadarenih, poput primjerice slavnoga dirigenta Zubina Mehte

hramovi zovu se hramovi vatre (Fire temples). Ima ih dosta u Bombaju, i to u većim ulicama u nizu s ostalim kućama. Prepoznaje ih se samo po tome što na pročelju imaju stare perzijske krilate figure, slične kerubima. U hramu vječno gori vatra.

Pobožni Parsijci kad dolaze u hram donose sa sobom malo sandalova drveta za održavanje vatre, a za uzvrat im svećenik stavi na čelo malo pepela (naša Pepelnica!). Njihovo poštivanje vatre uvijek ne podsjecalo na naše Uskrsno bdjenje, kad se upali svijeća na blagoslovljenoj vatri i unosi u

stori je ograđen i unutra mogu samo Parsijci, koji se tom vodom prskaju po glavi ili je piju. To me uvijek podsjecalo na našu »blagoslovljenu vodu«.

No, Parsijci imaju još nešto što nema ni u kršćanstvu, a niti u jednoj drugoj religiji; to je postupak s mrtvima. Indijci se spaljuju, kršćani ukapaju, ali Parsijci to ne čine, jer poštuju i vatru i zemlju. Zato daju svoje mrtve orlovima lešinarima da ih pojedu. U Bombaju ima nekoliko »tornjeva šutnje«. To su okrugle visoke kule, smještene u kakvoj šumici, parku s drvećem i sl., gdje žive ogromni orlovi lešinari.

prof. dr. Tihomira

prof. dr. Tihomira

prof. dr. Tihomira

prof. dr. Tihomira

prof. dr. Tihomira

prof. dr. Tihomira

Biralali su se ljudi

brtvi (vrijednost gospodarske grane je u Hrvatskoj oko 1,2 milijardi eura i zapošljava oko 7 000 ljudi).

Ono »terminološka cjeplidaka« se odnosi na činjenicu da je prvi na ovim prostorima ukazao (*Vjesnik*, 6. prosinca 2002.) da jedan neizabrani predložnik nije član Francuske akademije, već Akademije prirodnih znanosti. Što jeste za stranca sigurno izvanserijsko dostignuće.

Zašto peterazredni znanstvenik? Zato što se od 1959. suradnjom s današnjim Hrvatskim radijom, a od 1991. s HTV-om i pričam nekim nemuštim znanstvenim jezikom. Tko su mi hrvatske mjesečne zajednice čije sam aktivističke sarmlarovo? To su oni koji su mi u ime mjesečnih zajednica »Hrvatski sabor« i »Grad Zagreb« dodijelili četiri znanstvene nagrade. Međutim najproblematičnija je američka mjesna zajednica inženjera plastičara s jedno 40 tisuća članova iz cijelog svijeta (to je četvrta industrija u SAD s oko 1,7 milijuna zaposlenih i 500 milijardi USD prihoda godišnje). Ona je dodijelila nastavniku Sveuč-

lišta u Zagrebu seniorsku International Education Award u Atlanti, (1998.) i to bez nazočnosti specijalnih dopisnika.

Zašto ovaj uvod? Zbog rečenice: »dokazano najbolji znanstvenici malo govore, bave se svojim stvarima i društvo ne zna da postoje«. Dakle to su oni koji tipično hrvatski šute. Izraz šutjeti podsjetilo me je na dodjelu nagrade

Nove članove u zakonski propisane kategorije bira Skupština HAZU koja i ovom prilikom nije odstupila od zakona i svojih pravila iz 1992.

»Grammy« 1992. Izvornu snimku na kojoj W. Goldberg recitira uz pratnju vokaliste B. McFerrina, prikazujem studentima već desetak godina. Ovo je prerađeni tekst.

»Došli su po industriju. Ali ja nisam industrija, ja sam Hrvatska Znanost (HZ) i nisam ništa rekla. (Autor je vrisnuo »I Hrvatska treba vrhunske kadrove za proizvodnju«) (Galic 'Danas', 23.12. 1986.). Onda su došli po banke. Ali ja nisam banka, ja sam HZ i nisam rekla ništa. Pa su došli po medije. Ali ja

manističke te tehničke znanosti. A o čijim nas dostignućima izvještava neko sporedno medijsko izvjestiteljstvo, koje u nekim sporednim emisijama daje priliku da se neki peterazredni znanstvenici obraćaju javnosti, koja barm malo nešto zna i o drugim a ne samo prirodni i medicinskim znanostima.

Kada se pojavio prijedlog akademika za izbor jednog dopisnog člana u redovitog člana HAZU, netko je temeljito pogriješio. Nije zaustavio prijedlog pozivajući se na pravilo te iste HAZU iz 1992. U okviru dinamiziranja HAZU moguće je promijeniti to pravilo o dopisnim članovima. Ali dok ono postoji, prijedlog je bio protupravljan.

Poučak je iz ovih događaja jasan. Treba baciti hrvatsku znanost na koljena, obezglaviti ju. Najveće talente odvesti u janjičarstvo, a Hrvatskoj što preostane, raja koju čine trećerazredni i peterazredni znanstvenici. U tim nastojanjima te skupine imat će svjernu podršku članova predložene AMVAŠS.

Autor je redoviti profesor Sveučilišta u Zagrebu. Znanstveno radi i predaje na području proizvodnje plastičnih i gumenih tvorevina.

Kad Pasijac umre, svuku ga do gola, prekrju bijelom platom i odvezu do tornja šutnje. U unutrašnjosti tornja spiralne su stepenice koje vode do vrha tornja, a na vrhu se nalazi rešetka od željeznih šipki. Službenici tornja uzmu mrtvo tijelo, odnesu ga gore na rešetku, dignu plahu, svećenik pjesne rukama i orlovi to prepoznaju. Veće kosti padnu kroz rešetku na dno tornja, gdje je živo vapno i tu se rastvore.

Pitao sam gazdaricu je li joj teško pomisliti da će je nakon smrti pojesti orlovi? Odgovorila mi je da joj nije ništa teže nego li meni kad pomislim da će me pojesti zemaljski crvi ili da ću izgorjeti u vatri.

A što nakon orlova? Parsijci čvrsto vjeruju u život poslije smrti. Kad čovjek umre, duša mu odlazi do »mosta separacije« koji čuva Mitra. On je stari bog kojega je Zaratustra malo »degradirao« u »stražara« na tom mjestu gdje važe dobra i zla djela umrlog. Ako dobra djela pretežu, duša prelazi preko mosta i ide u raj, u protivnom ide u čistilište na čišćenje, i kad se očisti, onda ide u raj. U vječni pakao ne vjeruju.

A na kraju će Ahura Mazda definitivno pobijediti zlog Ahrimana, i to je svršetak svijeta.

Autor je umirovljeni profesor kemije iz Zagreba.

Autor je umirovljeni profesor kemije iz Zagreba.

Autor je umirovljeni profesor kemije iz Zagreba.

Autor je umirovljeni profesor kemije iz Zagreba.

PROJEKTI

Donacije Zagrebu mogle bi useliti u jednu od najljepših gornjogradskih palača: Palača Magdalenić Jelačić u Demetrov 7

Hoće li se napokon urediti muzej donacija

Dom za zagrebačke darovnice

MARTINA KALLE

U ovom trenutku Zagreb ima 28 darovanih zbirka. Dio njih je riješen, ali dio stoji i čeka trenutak kada će ugledati svjetlo dana. U tom smislu, iz Muzeja grada Zagreba nedavno je krenula inicijativa da se Palača Magdalenić Jelačić, nakon što se iz nje iseli dječji vrtić, uredi za muzej u kojem će biti izložene umjetničke zbirke darovnice Zagrebu

Nove najavljene donacije

»Gradu Zagrebu prijeko potreban muzej donacija. Zagreb je prihvatio mnogobrojne donacije. Neke smo uspjeli udomiti i prezentirati, što u stalnom postavu, što kao ambijentalne zbirke, ali nemoguće je sve prezentirati bez novog prostora. Mislimo da bi Palača Magdalenić Jelačić bila idealan

prostor za muzej donacija«, kaže Vinko Ivić, ravnatelj Muzeja grada Zagreba, koji je nedavno i javno pokrenuo inicijativu za prenamjenu palače.

Muzej grada Zagreba, podsjeća ravnatelj, skrbi o najvećem broju donacija, a uz one koje su već dobili na skrb imaju i nove najave: donacije prof. dr. Tihomira

Stahuljaka, Vere Horvat Pinarić, a svoju donaciju najavljuje i Žuži Jelinek, dok je prošle godine Marta Robić muzeju predala ostavštinu Ive Robića.

Inače, palača u Demetrov 7 ulici nedavno je izvana temeljito obnovljena, a zamjenik pročelnice Gradskeg zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode Silvijev Novak najavljuje i uredjenje interijera kada se vrtić preseli. Veliki je plus u cijeloj priči što je kuća vrlo dobro sačuvana, posebice detalji poput kvaka i stolarije.

Inicijativu da se Palača Magdalenić Jelačić preda na upravljanje Muzeju grada Zagreba podržava i Ured za kulturu, prosvjetu i sport. Stručni savjetnik u tom uredu Veljko Mihalić još je prije deset godina inicirao ideju da se Palača Jelačić Magdalenić uredi za djelatnost kulture, po mogućnosti za muzej donacija.

»Grad nikako ne bi smio i

neće propustiti priliku da ovu zgradu sačuva za kulturnu namjenu, i to muzejsku, i dodijeli na upravljanje muzeju predala ostavštinu Ive Robića.

Kako planira osmisliti postav budućeg muzeja, MGZ treba pismeno obrazložiti, a koje će kolekcije i kako biti izložene u zgradi potom treba raspraviti na Muzejskom vijeću, s obzirom da se radi o muzeološkom projektu (Graf Albrecht), Mihaela Devald (Myrtha), Tomaž Rode (Hilarion). Autori koreografije toga legendarnog baleta su Jean Corrali i Jules Perrot, a u redakciji Mariusa Petipaa na scenu zagrebačkog Baleta prenijet će ju Irida Luksava.

Dirigent je Aleksej Baklan, scenografkinja Dinka Jeričević, kostimograf Karlo Klemenčić, oblikovatelj svjetla Deni Sesnić,

neće propustiti priliku da ovu zgradu sačuva za kulturnu namjenu, i to muzejsku, i dodijeli na upravljanje muzeju predala ostavštinu Ive Robića.

»Krećmarica Mirandolina« jednog od najznačajnijih talijanskih i europskih komedija prati samosvjesnu mladu ženu, obdarenu neodoljivim dražama duha i tijela, te njezine udvaraće. Dramaturginja je Marijana Funić, scenograf Osman Arslanagić, kostimografkinja Amela Vilić. U predstavi glume Darko Milas, Augustin Halas, Davor Panić, Nela Kocić, Ljiljana Krička Mitrović, Lidija Florijan i drugi. [Hina]

Nagrade Matice hrvatske dobili Novak, Načinović i Bartolić

■ ZAGREB – Godišnju nagradu Matice hrvatske »August Šenoa« za književnost i umjetnost za 2005. dobio je književnik Slobodan Novak za roman »Pristajanje« u izdanju Naklade »Ljevak«, objavljeno je na internetskom portalu Matice hrvatske. Nagradu »Antun Gustav Matoš« za književnu i umjetničku kritiku dobio je Daniel Načinović za knjigu »Desk« u izdanju Istarskoga ogranka DHK u Puli, a nagradu »Ivan Kukuljević Sakcinski« – za najbolje djelo koje objavio prošle godine ogranak Matice hrvatske dobio je Zvonimir Bartolić za priredivanje knjiga »Triptih Zrnanica« u izdanju čakovečkoga ogranka Matice hrvatske.

Slobodan Novak

Nagrade će dobitnicima biti svečano predane 8. lipnja u podne u Palači Matice hrvatske u Zagrebu. [Hina]

Nova izbornica Marulićevih dana

■ ZAGREB – Željka Turčinović bit će izbornica 17. Marulićevih dana, odlučeno je na sjednici Vijeća Festivala hrvatske drame i autorskog kazališta Marulićevih dana, održana u Ministarstvu kulture. Sjedenici su uz Srećka Šestana, pomoćnika ministra kulture, prisustvovali članovi Vijeća: Josip Filipović Gršić, Milan Štrlić, Elvis Bošnjak, Željka Turčinović i Goran Grgić.

Željka Turčinović

Tom je prilikom jednoglasno usvojeno programsko izvješće Sanje Nikčević, izbornice 16. Marulićevih dana, i financijsko izvješće Milana Štrlića. [S. T. K.]

Premijere u HNK

■ ZAGREB – Premijera baleta »Giselle« Adolphea Adama, za koji su libreto napisali Theophile Gautier i Jules-Henry Vernoy de Saint-Georges, održat će se 9. lipnja u zagrebačkom Hrvatskom narodnom kazalištu. U glavnim ulogama na premijeri će nastupiti Edina Plićanić (Giselle), Friedemann Vogel (Graf Albrecht), Mihaela Devald (Myrtha), Tomaž Rode (Hilarion). Autori koreografije toga legendarnog baleta su Jean Corrali i Jules Perrot, a u redakciji Mariusa Petipaa na scenu zagrebačkog Baleta prenijet će ju Irida Luksava.

Dirigent je Aleksej Baklan, scenografkinja Dinka Jeričević, kostimograf Karlo Klemenčić, oblikovatelj svjetla Deni Sesnić,

neće propustiti priliku da ovu zgradu sačuva za kulturnu namjenu, i to muzejsku, i dodijeli na upravljanje muzeju predala ostavštinu Ive Robića.

»Krećmarica Mirandolina« jednog od najznačajnijih talijanskih i europskih komedija prati samosvjesnu mladu ženu, obdarenu neodoljivim dražama duha i tijela, te njezine udvaraće. Dramaturginja je Marijana Funić, scenograf Osman Arslanagić, kostimografkinja Amela Vilić. U predstavi glume Darko Milas, Augustin Halas, Davor Panić, Nela Kocić, Ljiljana Krička Mitrović, Lidija Florijan i drugi. [Hina]

Nakon »Tmoruzice« u »Giselle«: Edina Plićanić i Friedemann Vogel